

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
На засіданні кафедри
підприємництва і торгівлі

Протокол № 1 від «01» вересня 2017
Зав. кафедри

_____ С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник:
Волошина С.В.,
завідувач кафедри економіки, к.е.н., доц. ,

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	обов'язкова для напряму підготовки 6.030504 "Економіка підприємства"
Семестр	6
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	30
Практичні/ семінарські, годин	45
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	75
Тижневих годин для денної форми навчання:	10
аудиторних	5
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	екзамен

2. Мета та завдання дисципліни

Мета: формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо розробки механізму ефективного формування та раціонального використання капіталу підприємства.

Завдання:

- формування знань щодо сутності та основних характеристик капіталу підприємства, принципів його формування і використання;
- оволодіння методичними підходами до визначення вартості капіталу, оптимізації його структури, оцінки ефективності формування і використання;
- опанування особливостями формування капіталу при створенні підприємства та використання капіталу в операційній діяльності;
- формування знань щодо розробки політики формування власного і залучення позичкового капіталу;
- набуття вмінь оцінювання капіталу підприємства, розробки механізму управління ним;
- формування навичок визначення шляхів підвищення ефективності формування та використання капіталу підприємства.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1: Управління процесами формування капіталу підприємства					
Тема 1. Капітал підприємства: сутність, характеристики, основи формування	9	2	2		5
Тема 2. Вартість капіталу підприємства	20	4	6		10
Тема 3. Структура капіталу підприємства і методи її оптимізації	20	4	6		10
Тема 4. Особливості формування капіталу при створенні підприємства	13	2	4		7
Тема 5. Політика формування власного капіталу підприємства	15	4	4		7
Тема 6. Політика залучення позичкового капіталу	15	4	4		7
Модульний контроль 1 (МКР №1)	5		2		3
Разом за змістовим модулем 1	97	20	28		49
Змістовий модуль 2: Продукція і товарооборот торговельного підприємства					
Тема 7. Характеристика процесу використання капіталу підприємства	10	2	2		6
Тема 8. Механізм управління процесом використання капіталу підприємства	17	4	6		7
Тема 9. Особливості використання капіталу в операційній діяльності підприємства	20	4	6		10
Модульний контроль 2 (МКР №2)	6		3		3
Разом за змістовим модулем 2	53	10	17		26
Усього годин	150	30	45		75

4. Темі семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Семінарське заняття 1 Капітал підприємства: сутність, характеристики, основи формування	2
2	Практичні заняття 2-4 Вартість капіталу підприємства	6
3	Практичні заняття 5-7 Структура капіталу підприємства і методи її оптимізації	6
4	Практичні заняття 8-9 Особливості формування капіталу при створенні підприємства	4
5	Практичні заняття 10-11 Політика формування власного капіталу підприємства	4
6	Практичні заняття 12-13 Політика залучення позичкового капіталу	4
7	Практичне заняття 14 Модульна контрольна робота №1	2
8	Практичне заняття 15 Характеристика процесу використання капіталу підприємства	2

9	Практичні заняття 16-18 Механізм управління процесом використання капіталу підприємства	6
10	Практичні заняття 19-21 Особливості використання капіталу в операційній діяльності підприємства	6
11	Практичне заняття 22 Модульна контрольна робота №2	3

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд навчальної, наукової і періодичної літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка розрахункових індивідуальних робіт за основними питаннями дисципліни.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Модуль 1			
Змістовий модуль 1: Торгівля як галузь національної економіки			
Тема 1. Капітал підприємства: сутність, характеристики, основи формування	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на семінарському занятті. Джерело [1-3;8;10;19;25]. 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді з теорії капіталу.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, презентація доповіді.
Тема 2. Вартість капіталу підприємства	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;3;8;16;17]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з вартості капіталу підприємства.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, результати розв'язання задач, презентація доповіді
Тема 3. Структура капіталу підприємства і методи її оптимізації	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;3;4;5;7;14;21;22]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка до виконання індивідуальної роботи №1 «Аналіз структури капіталу підприємства та її оптимізація». 5. Підготовка до захисту індивідуальної роботи №1. 6. Підготовка доповіді з проблематики оптимізації структури капіталу підприємства.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, результати розв'язання задач, захист результатів індивідуальної роботи №1, презентація доповіді
Тема 4. Особливості формування капіталу при створенні підприємства	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;3;7;10]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з проблематики формування капіталу нового підприємства.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, результати розв'язання задач, презентація доповіді
Тема 5. Політика формування власного капіталу підприємства	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;4;14;18;19]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з проблематики формування власного капіталу.	-//-
Тема 6. Політика залучення позичкового капіталу	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;4;9;14;20]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з проблематики залучення позичкового капіталу.	-//-
Теми 1-6. Модульна контрольна робота №1	3	1. Підготовка до МКР №1.	МКР №1

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Разом змістовий модуль 1	49		
Змістовий модуль 2: Продукція і товарооборот торговельного підприємства			
Тема 7. Характеристика процесу використання капіталу підприємства	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1-3;4;6;11-14;16;24]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з проблематики використання капіталу.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, результати розв'язання задач
Тема 8. Механізм управління процесом використання капіталу підприємства	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1-3;4;6;11-14;16;24]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка доповіді з проблематики управління використання капіталу.	-//-
Тема 9. Особливості використання капіталу в операційній діяльності підприємства	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення на практичному занятті. Джерело [1;2;16;23]. 2. Самотестування. 3. Домашнє розв'язання задач. 4. Підготовка до виконання індивідуальної роботи №2 «Формування політики управління використанням операційного капіталу підприємства». 5. Підготовка до захисту індивідуальної роботи №2. 6. Підготовка доповіді з проблематики використання капіталу в операційній діяльності підприємства.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, результати розв'язання задач, захист результатів індивідуальної роботи №2
Теми 7-9. Модульна контрольна робота №2	3	1. Підготовка до МКР №2.	МКР №2
Разом змістовий модуль 2	26		

7. Результати навчання

1.	Знання сутності та основних характеристик капіталу підприємства, принципів його формування і використання
2.	Розуміння особливостей формування капіталу при створенні підприємства та використання капіталу в операційній діяльності
3.	Знання умов розробки політики формування власного і залучення позичкового капіталу
4.	Розуміння методичних підходів до визначення вартості капіталу, оптимізації його структури, оцінки ефективності формування і використання
5.	Уміння визначати шляхи підвищення ефективності формування та використання капіталу підприємства

8. Форми навчання

Лекції, семінарські (практичні) заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за рекомендованою літературою, виконання індивідуальних завдань).

9. Методи оцінювання

Поточне оцінювання на семінарських (практичних) заняттях, усні презентації, контрольні модульні роботи, екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента в результаті опанування дисципліною «Капітал підприємства: формування та використання» з формою контролю знань – екзамен, здійснюється наступним чином:

- протягом семестру (50 балів);
- при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Модуль 1						
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1		1			2
Тема 2	1	3	1			5
Тема 3	1	1	1	5		8
Тема 4	1	1	1			3
Тема 5	1	1	1			3
Тема 6	1	1	1			3
Теми 1-6					5	5
Разом змістовий модуль 1	6	7	6	5	5	29
Змістовий модуль 2						
Тема 7	1	1	1			3
Тема 8	1	2	1			4
Тема 9	1	2	1	5		9
Теми 7-9					5	5

Разом змістовий модуль 2	3	5	3	5	5	21
Разом	9	12	9	10	10	50

Оцінювання студентів при проведенні екзамену з використанням комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

- 1) 0-40 балів - теоретична частина (тестування);
- 2) 0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин підсумовуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань).

Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал. Аналогічно оцінюються завдання при письмовій формі екзамену.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або підсумовування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Оцінювання студентів при проведенні екзамену без використання комп'ютерної програми «MyTest»

Оцінка на підсумковому контролі складається з двох елементів:

0-40 балів - теоретична частина (тестування);

0-10 балів – практична частина (розрахункове завдання).

Набрані бали за виконання теоретичної та практичної частин сумуються. Сума складає загальну кількість балів, отриманих за екзамен.

Теоретична частина екзамену включає тестові завдання (40 тестових завдань). Оцінювання тестових завдань (40 тестових завдань по 1 балу) проводиться на основі інформації, яку надає комп'ютер за результатами тестування (кількість правильних відповідей). Правильна відповідь на одне тестове завдання оцінюється в один бал. Аналогічно оцінюються завдання при письмовій формі екзамену.

Загальне оцінювання теоретичної частини екзамену відбувається шляхом підбиття підсумку або сумування балів, які набрали студенти під час тестування.

Оцінювання результатів виконання практичної частини (1 розрахункове завдання на 10 балів) здійснюється відповідно до шкали оцінювання практичної частини.

Шкала оцінювання практичної частини

Сума балів	Критерії оцінювання
10	Завдання виконано у повному обсязі, відповідь обґрунтована, висновки і пропозиції аргументовані, розрахунки правильні, оформлення відповідає вимогам
7	Завдання виконано у повному обсязі, але допущено незначні неточності в розрахунках або оформленні, прийняті рішення недостатньо аргументовані
4	Завдання виконано не менше ніж на 70% при правильному оформленні або не менше ніж на 80%, якщо допущені незначні помилки в розрахунках чи оформленні
0-3	Завдання виконано менше ніж на 70%, допущені помилки в розрахунках чи оформленні, прийняте рішення не аргументовано

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні рекомендації для вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Волошина С.В. Капітал підприємства: формування та використання [Текст] : курс лекцій / С.В. Волошина; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. – 59 с.
2. Аптекарь С.С. Управление капиталом предприятия: монография /С.С. Аптекарь, Ю.В. Вербицкая. — Донецк: ДонНУЭТ, 2012. — 184 с.
3. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента / И.А. Бланк. [Том 1] – К.: «Ника-Центр», 1999. – 592 с.
4. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента / И.А. Бланк. [Том 2] – К.: «Ника-Центр», 1999. – 512 с.
5. Бланк И.А. Управление активами / И.А. Бланк. – К.: «Ника-Центр», 2000. – 720 с.
6. Бланк И.А. Управление использованием капитала / И.А. Бланк. – К.: «Ника-Центр», 2000. – 656 с.
7. Бланк И.А. Управление формированием капитала / И.А. Бланк. – К.: «Ника-Центр», 2000. – 512 с.
8. Бланк И.А. Финансовый менеджмент / И.А. Бланк: учеб. курс. - К.: «Ника-Центр», 1999. - 528 с.
9. Гарнер Д. Привлечение капитала / Д. Гарнер, Р. Оуэн, Р. Конвей. – М.: «Джон Уайли энд Санз», 1995. – 464 с.
10. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент: навч. посіб. / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 420 с.
11. Ковалев В.В. Финансовый анализ. Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 512 с.
12. Мних Є.В. Аналіз і контроль в системі управління капіталом підприємства: навч. посіб. / Є.В.Мних, А.Д. Бутко, О.К. Большакова та ін.; за ред. проф. Є.В. Мниха. - К.: КНТЕУ. 2005. - 232 с.
13. Финансовый менеджмент: учеб. / под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Перспектива, 1998. – 656 с.
14. Фінансовий менеджмент: підруч./ кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. - К.: КНЕУ, 2005. - 535 с.
15. Фролова Л.В. Капітал підприємства: формування та використання: навч. посіб. / Л.В. Фролова, Л.В. Семерунь, О.В. Паращенко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2011. - 121 с.
16. Швиданенко Г.О. Управління капіталом підприємства: навч. посіб. / Г.О. Швиданенко, Н.В. Шевчук. – К.: КНЕУ, 2007. – 440с.

Допоміжна

1. Балабанов И.Т. Игровой практикум по финансам: уч. пособ. / И.Т. Балабанов и др. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 120 с.
2. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 528 с.
3. Брейли Р. Принципы корпоративных финансов / Р. Брейли, С. Майерс. – М.: ЗАО «Олимп-бизнес», 2008. – 1008 с.
4. Колб Р.В. Финансовый менеджмент / Р.В. Колб, Р. Дж. Родригес. – М.: Издательство «Финпресс», 2001. – 496 с.
5. Круш П.В. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства : навч. посіб. / П. В. Круш та ін. — К.: "Центр учбової літератури", 2008. — 328с.

6. Круш П.В. Капітал та основні засоби підприємства: навч. посіб. / П.В. Круш і ін. - К.: ЦНЛ, 2005. - 109 с.
7. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. / О.О. Терещенко. - К. :КНЕУ, 2003. – с. 554 с.
8. Управління ресурсами підприємства: навч. посіб. / Під. ред. Ю.М. Воробйова. – Київ: „Центр навчальної літератури”, 2004. – 288с.
9. Хикс Дж.Р. Стоимость и капитал / Дж. Р. Хикс. – М.: Издательская группа «Прогресс», 1993. – 488с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitents>
3. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
4. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
6. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>.
7. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
8. Научная электронная библиотека «Киберленинка» [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.cyberleninka.ru>